

De geschiedenis van Mali voor de kolonisatie

In ongeveer 50 000 voor Christus leefde al mensen in het noorden van Mali, dat is afgeleid van de rotsschilderingen en ingekerfde tekens die gevonden zijn in de streken Timboektoe en Gao. Toen was de Sahara nog grotendeels grasland en had een grote verscheidenheid aan wilde dieren. Ongeveer rond 5000 voor Christus begon men met de landbouw en rond 500 voor Christus met het gebruik van ijzer. In 300 voor Christus startte men grote georganiseerde nederzettingen.

Ongeveer in de 6e eeuw was er een koninkrijk genaamd Ghana, wat anders is dan de staat Ghana in de huidige tijd. Dit koninkrijk werd gesticht door de bevolkingsgroep de Soninké en ligt in het Zuid-Mauritanië en West-Mali van deze dag, waar de Soninké ook nu nog leeft. Ze maakten gebruik van de akkerbouw en hielden controle op de zout-, goud- en slavenhandel in het gebied, waar de heersers zeer welvarend van werden. De Arabieren gingen zich met de handel in het gebied bemoeien in de 8e en 9e eeuw en richtten belangrijke steden voor de handel op, zoals Sijilmasa in Zuid-Marokko. De hoofdstad Kumbi-Saleh was al snel in 2 delen opgesplitst, een islamitisch deel en een traditioneel deel. Dit kwam nadat de bevolkingsgroep de Toeareg de islam verspreide in het Sahelgebied, ten zuiden van de Sahara. Uiteindelijk bekeerde in de 11e eeuw ook de bovenlaag van de Soniké zich tot de islam. Alleen het 'gewone lagere' volk bleef geloven in de traditionele godsdiensten. De gewelddadige bevolkingsgroep de Almoraviden veroverde het noordelijke deel. Uiteindelijk kreeg oud-Ghana het terug maar het ging steeds slechter met de economie omdat het koninkrijk economische tegenstanders kreeg. De nieuwe routes waar de handelaren normaalgesproken overheen gingen liepen niet meer over hun grondgebied. Ook werd het klimaat veel droger en omdat er overbegrazing was, was er geen akkerbouw langer mogelijk.

Uiteindelijk werd er binnen de 13^e eeuw een nieuw rijk gesticht: het rijk Mali. Nu zou dat Senegal, Zuid-Mauritanië, Noordoost-Guinee en Mali zijn, maar Mali zonder de woestijn in het noorden. Dit zou gesticht zijn door Sundjata Keïta, hij bouwde een nieuwe hoofdstad aan de Niger: de stad Niana. Omdat het aan de Niger lag, was er water en kon je er goed landbouw bedrijven, wat ook veel werd gedaan. Er werden producten verbouwd als rijst, gierst en sorghum, een soort koren. Er werd ook nog goud gevonden in de uitloop van de Niger zelf. Allemaal gebeurde dat in het rijk Mali. De grootste volkeren waren de Soniké en de Malinké. De Malinké had eigenlijk de macht en waren opvolgers van Sundjata Keïta, islamieten. Een hele bekende van hen was Mansa Musa, en toen hij naar Mekka op pelgrimstocht ging, had hij tussendoor goud verkocht in Caïro. Alleen was dat zoveel, dat de wereldgoudprijs instortte. Zijn broer was Mansa Sulayman, en daarna raakte het rijk in verval, omdat er allemaal problemen en geheimzinnigheden in het hof waren. Uiteindelijk begon de Toeareg uit het noorden weer aan te vallen en er kwam er ook nog de Mossi uit het zuiden het rijk aanvalen.

Tegelijk met Mali was het koninkrijk wat er kwam Songhai. Deze groep leefde langs de Niger in het zuiden van het gebied de Gao. Zelf verbouwden zij voedsel en ruilden dat tegen zout en mooie stoffen van de islamitische handelaren. Daardoor bekeerden veel leiders van de Songhai zich al in de 11^e eeuw tot de islam. De eerdere hoofdstad Kukiya werd vervangen door Gao, en in de 14^e eeuw werd het bijgevoegd bij het koninkrijk Mali. Echter bleef er een deel Songhai-gebied, namelijk het gebied ten zuiden van Gao. Maar toen Mali in verval was geraakt in de 15e eeuw, werd koning Sonni Sulayman Dandi koning, en daarna zijn opvolger Sonni Ali. Timboektoe werd buitgemaakt op de Toeareg in 1468 en heel diep in de Sahara werden de zoutmijnen van Taghaza een stukje van het nieuwe rijk. Muhammed Touré zorgde voor een grote bloeiperiode op verschillende gebieden; namelijk op cultureel en economisch gebied. Er was veel controle op de handel van goud en zout en de handel daarvan en er was een grote winst uit de visserij en landbouw. De handel van goud en zout die er in de Sahara was werd door Timboektoe gecontroleerd. Een gevolg was dat de economie heel erg groeide. Hij bouwde ook de Sankoré-moskee, een universiteit waar vaak meer dan tienduizend studenten geneeskunde, recht en de islam studeerden.

Er kwam een einde aan de grote rijken in 1591 in de slag bij Tondibi. Songhai verloor. Na een heleboel jihads, heilige bekeringsoorlogen, en er verschillende vormen van opdelen werden geprobeerd, werden er verschillende staten opgericht in 1818 en kwam er in een nieuwe hoofdstad; Djenné. Na alweer een jihad in 1852 ging het uiteindelijk op in het rijk van Tukulor.

Gemaakt door Roxanne van Rijn